

International
Statistical
Institute

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

ПРИЙНЯТА РАДОЮ МІЖНАРОДНОГО СТАТИСТИЧНОГО
ІНСТИТУТУ (МСІ)

22-23 ЛИПНЯ 2010 р.

М. РЕЙК'ЯВІК, ІСЛАНДІЯ

ОНОВЛЕНА ВЕРСІЯ

СХВАЛЕНА ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ МІЖНАРОДНОГО
СТАТИСТИЧНОГО ІНСТИТУТУ

17 ЛЮТОГО 2023 р.

Міжнародний статистичний інститут - Постійне представництво
Абонеменська скринька 24070
2490 АВ Гаага
Нідерланди
www.isi-web.org

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МСІ

ПРЕАМБУЛА, ЦІННОСТІ, ПРИНЦИПИ ТА ПЕРЕДІСТОРІЯ

СТОРІНКА

ПРЕАМБУЛА	3
ЗАГАЛЬНІ ПРОФЕСІЙНІ ЦІННОСТІ	5
ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ	7
ЗАКЛЮЧНІ ЗАУВАЖЕННЯ	9

БІЛЬШЕ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ (ДОСТУПНО ЛИШЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ) МОЖНА ЗНАЙТИ НА САЙТІ МСІ: <https://isi-web.org/declaration-professional-ethics>

Дисклеймер: англійська версія даного документу є превалюючою

ПРЕАМБУЛА

Декларація професійної етики Міжнародного статистичного інституту (МСІ) складається із заяви про загальні професійні цінності та набору етичних принципів, які витікають з цих цінностей.

Для цілей цього документа визначення того, хто є статистиком, виходить далеко за рамки осіб, які мають офіційну освіту у відповідній галузі, і включає широке коло виробників і користувачів статистичних даних та інструментів. Статистики працюють у різних економічних, культурних, правових і політичних умовах, кожна з яких впливає на акценти і спрямованість статистичних досліджень, а також працюють у рамках однієї з різноманітних галузей у своїй специфічній області, кожна з яких використовує свої власні методи і процедури та, можливо, свій власний етичний підхід. До того ж, вони сприяють розробкам програмного забезпечення, яке ґрунтується на статистичних методах, у тому числі штучного інтелекту та засобів машинного навчання. Незалежно від галузі, в яких вони використовуються, етичні принципи статистиків є невід'ємною частиною їхньої професійної компетентності та мають бути частиною комплексної статистичної освіти.

Статистики працюють у різноманітних галузях, як-то економіка, психологія, соціологія, медицина та штучний інтелект, де фахівці мають або не мають етичні норми, які впливають на їхню поведінку.

Мета цієї Декларації полягає в тому, щоб дати можливість кожному статистику ухвалювати рішення згідно з індивідуальними етичними судженнями і на підставі загальних цінностей і досвіду, а не на жорстких правилах, нав'язуваних професією. Декларація прагне сформулювати широко розповсюджені принципи професії статистика та визначити фактори, які перешкоджають їх реалізації. У документі визнається, що в деяких ситуаціях застосування одного принципу може перешкоджати застосуванню іншого, що статистики - як і інші професійні групи - здійснюють конкуруючі обов'язки, не всі з яких можна виконати одночасно, і що статистикам інколи доводиться робити вибір між тим, яким принципам слідувати. Декларація не намагається передбачити цей вибір або встановити пріоритети серед принципів. Натомість документ пропонує рамки, в межах яких сумлінний статистик повинен мати можливість комфортно працювати. Настійно рекомендується, щоб відхилення від рамкових принципів були результатом продуманих і відповідальних рішень кожного, а не випадкового вибору.

По-перше, мета Декларації полягає в тому, щоб бути інформативною та змістовною, а не авторитарною чи директивною. По-друге, Декларація розроблена таким чином, щоб її можна було максимально застосовувати до широких і мінливих сфер статистичної методології та програм. З цієї причини її положення формулюються досить широко. По-третє, хоча принципи сформульовані так, щоб мати більш широке застосування до прийняття принципових рішень, а не для вирішення конкретних питань в конкретних ситуаціях, Декларація ніяким чином не є вичерпною. Документ розроблено з урахуванням того, що він потребує періодичного оновлення та внесення поправок, що відображають, з одного боку, зміни в області формування інформації та технічних засобів, які використовують статистики, а з іншого боку, в області використання (і, в тому числі, неправильного використання) статистичних результатів. Зростаюче виробництво та наявність цифрових даних, які можуть бути використані для статистичних цілей великою кількістю приватних та державних органів, та їх доступність є настільки важливим явищем, що воно визначає необхідність періодичного

перегляду Декларації на предмет внесення необхідних поправок¹². По-четверте, цінності, принципи та коментарі, що слідує за ними, підтверджуються загальними писаними чи неписаними правилами чи нормами, такі як дотримання закону чи елементарна чесність. Однак, Декларація обмежується настільки, наскільки це можливо, питаннями, що мають особливе значення для статистичних досліджень.

Хоча це прямо не сформульовано, Принципи, по суті, відображають зобов'язання і відповідальність, а також конфлікти, що виникають унаслідок використання статистичних даних, з якими стикаються статистики стосовно сил і тиску, не пов'язаних з їхньою власною діяльністю, а саме:

- З боку суспільства;
- З боку роботодавців, клієнтів і спонсорів;
- З боку колег;
- З боку об'єктів статистичного дослідження.

При виконанні своїх обов'язків кожен статистик повинен враховувати необхідність того, щоб його дії відповідали інтересам кожної згаданої групи і не сприяли будь-якій групі на шкоду іншій, і, в той же час, не суперечили Принципам статистичної діяльності.

За Принципами слідує короткі коментарі про конфлікти і труднощі, пов'язані з їх застосуванням. Для тих, хто бажає розібратися в цих питаннях, передбачено посилання на кожен етичний принцип. Аналогічним чином, після коментарів наводиться обмежена анотована бібліографія для тих, хто бажає заглибитися в ці питання або ознайомитися з більш докладними текстами.

¹ Цифрові дані часто являють собою великі за обсягом і складні набори даних, методи їх генерації можуть бути невідомі. Водночас різко зросли обчислювальні потужності, що дало змогу використовувати інтенсивні комп'ютерні технології, як-от машинне навчання та штучний інтелект, що ставить нові етичні проблеми перед статистиками, фахівцями з опрацювання даних і суспільством загалом.

² З розширенням охоплення статистикою нових видів діяльності інколи бажано деталізувати етичну базу, що допоможе у вирішенні проблем, що виникають у процесі співпраці з іншими галузями знань, які сприяють появі [нових видів діяльності], щоб забезпечити спільне керівництво. Штучний інтелект є одним з таких прикладів.

ЗАГАЛЬНІ ПРОФЕСІЙНІ ЦІННОСТІ

Нашими загальними професійними цінностями є повага, професіоналізм, правдивість і порядність.

1. Повага

Ми поважаємо приватне життя інших осіб і надані їм гарантії конфіденційності.

Ми поважаємо спільноти, в яких збираються дані, і захищаємо їх від заподіяння їм шкоди внаслідок неправильного використання результатів.

Ми не повинні ігнорувати або неналежним чином применшувати роботу інших.

2. Професіоналізм

Професіоналізм передбачає відповідальність, компетентність і відповідні знання, а також застосування тільки обґрунтованих суджень.

Ми працюємо над тим, щоб розуміти потреби наших користувачів і пропонувати відповідні рішення.

Ми використовуємо наші статистичні знання, дані та аналітичні методи для загального блага, тобто в інтересах суспільства.

Ми прагнемо збирати й аналізувати дані якомога вищої якості. Ми оцінюємо їхню якість, незалежно від того, зібрані вони під час переписів, обстежень або з інших джерел, використовуючи для цього доступні методи оцінки якості.

Ми несемо відповідальність за відповідність даних і методів поставленій меті.

Ми дотримуємося процедур, спрямованих на забезпечення соціальної прийнятності використання даних для переслідуваних нами статистичних цілей (включно з використанням пов'язаних наборів даних).

Ми об'єктивно обговорюємо питання з усіма зацікавленими сторонами і прагнемо зробити свій внесок у вирішення проблем.

Ми дотримуємося закону і працюємо над зміною законів, які, на нашу думку, перешкоджають належній статистичній практиці.

Ми постійно вдосконалюємо свої знання як у нашій власній галузі, так і в тих галузях, до яких застосовуємо наші методи.

Ми розробляємо нові методи в міру необхідності.

Ми не беремося за завдання, в яких у нас є явний конфлікт інтересів.

Ми відповідально ставимося до наших роботодавців.

3. Правдивість і чесність

Такі цінності, як правдивість і порядність, знаходять відображення в наших робочих процесах, які засновані на незалежності, об'єктивності та прозорості.

Ми отримуємо статистичні результати, використовуючи для цього наукові методи, і не піддаємося тиску з боку політиків або спонсорів.

Ми прозорі в частині використовуваних статистичних методологій і публікуємо ці методології, включно з програмним забезпеченням з відкритим вихідним кодом, де це практично можливо, для забезпечення відтворюваності.

Ми прагнемо отримувати результати, які неупереджено відображають спостережувані явища.

Ми чесно і відкрито представляємо вхідні дані та результати аналізу цих даних разом з інформацією про їх актуальність, надаючи для цього відповідну кількісну та якісну інформацію.

Ми несемо відповідальність за свої дії.

Ми поважаємо права на інтелектуальну власність.

Як науковці, ми розробляємо нові багатообіцяючі ідеї та відкидаємо ті, які виявилися неспроможними.

Ми працюємо над забезпеченням логічної узгодженості та емпіричної адекватності наших даних і висновків.

Ми цінуємо усталені об'єктивні критерії оцінки.

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ

1. Прагнення до об'єктивності

Статистики повинні слідувати об'єктивності, не відчуваючи страху або прихильності, обираючи і використовуючи тільки методи, призначені для отримання найкращих можливих результатів, беручи до уваги такі фактори, як точність і своєчасність. Вони мають переконатися, що дані, використовувані в аналізі, відповідають поставленій меті. Вони повинні переконатися, що у них є необхідні знання з предмета. Вони повинні представляти всі результати відкрито, повністю і прозоро, незалежно від результатів. Вони повинні надавати інформацію про обмеження релевантності висновків шляхом надання відповідної кількісної та якісної інформації. Статистики повинні особливо уважно ставитися до необхідності подання результатів, коли вони оскаржують кращий результат. Професійні статистики повинні остерігатися передбачуваного неправильного тлумачення або неправильного використання. У разі, якщо відбувається таке неправильне тлумачення або неправильне використання, слід вжити заходів щодо інформування потенційних користувачів. Результати мають бути доведені до відома якомога ширшого загалу, при цьому дотримуючись обережності, щоб не завдати шкоди будь-якій групі населення.

2. Роз'яснення обов'язків і ролей

Відповідні зобов'язання роботодавця, клієнта, спонсора та статистика щодо їхніх ролей та відповідальності, які можуть викликати етичні проблеми, мають бути чітко прописані та повністю зрозумілі. Надаючи консультації чи вказівки, статистики повинні дбати про те, щоб залишатися в межах своєї компетенції та звертатися за порадою, якщо це доцільно, до інших осіб з відповідним досвідом.

3. Оцінка альтернатив

Слід розглянути всі доступні методи і процедури та надати роботодавцю, клієнту або спонсору неупереджену оцінку відповідних достоїнств і обмежень відповідних альтернатив поряд із запропонованим методом.

4. Конфлікт інтересів

Статистики уникають участі в проектах, коли в них виникає фінансовий або особистий конфлікт інтересів щодо результатів роботи. Слід розглянути та вивчити можливі наслідки збору та поширення різних типів даних і результати їхнього аналізу.

5. Уникнення заздалегідь визначених результатів

Будь-яка спроба встановити заздалегідь визначений результат запропонованого статистичного дослідження має бути відхилена, як і договірні умови, залежні від такої вимоги.

6. Захист конфіденційності інформації

Закрита інформація має зберігатися в таємниці (залишатися конфіденційною). Ця заборона не повинна поширюватися на статистичні методи і процедури, що використовуються для проведення опитування або виробництва опублікованих даних.

7. Прояв професійної компетентності

Статистики повинні прагнути вдосконалювати свої професійні знання та навички, а також підтримувати обізнаність щодо технологічних розробок, процедур і стандартів, що мають відношення до їхньої галузі, та заохочувати інших робити те саме.

8. Підтримання довіри до статистики

Щоб зміцнити і зберегти довіру громадськості, статистики повинні переконатися в тому, що вони точно і коректно описують свої результати, включаючи можливу інтерпретацію отриманих даних. Статистики зобов'язані інформувати потенційних користувачів про межі надійності результатів, що публікуються, та їхньої застосовності шляхом надання відповідної кількісної та якісної інформації.

9. Розкриття та аналіз застосовуваних методів і зроблених висновків

Громадськості повинна надаватися адекватна інформація, включно з програмним забезпеченням з відкритим вихідним кодом, що дає змогу проводити незалежну оцінку методів, процедур і висновків.

10. Поширення етичних принципів

Під час співпраці з колегами та іншими особами, які працюють у тій самій або пов'язаних дисциплінах, необхідно та важливо забезпечити, щоб етичні принципи статистиків були чітко зрозумілі всіма учасниками та належним чином відображені в дослідженні.

11. Відповідальність за дотримання наукової дисципліни

Статистики підкоряються загальним моральним правилам наукової поведінки: вони не повинні обманювати, свідомо спотворювати інформацію або намагатися запобігти повідомленням про неправомірні дії чи перешкоджати науковим дослідженням інших осіб.

12. Захист інтересів суб'єктів

Статистики зобов'язані захищати учасників статистичного дослідження, індивідуально та колективно, наскільки це можливо, від потенційно шкідливих наслідків їхньої участі. Ця відповідальність не підміняється ані згодою, ані законною вимогою до учасників дослідження брати участь у ньому. Обов'язковий характер деяких форм статистичних досліджень, включно з використанням інших даних і пов'язаних наборів даних, вимагає, щоб вони проводилися з великою обережністю, повним обґрунтуванням необхідності та максимально можливим повідомленням зацікавлених сторін. Наскільки це можливо, дослідження мають ґрунтуватися на інформованій згоді. У всіх випадках особистості та індивідуальні записи всіх випробовуваних або респондентів повинні зберігатися в таємниці. Слід використовувати відповідні заходи для запобігання публікації статистичних даних у формі, що дає змогу розкрити особу суб'єкта або респондента чи зробити висновок про неї.

ЗАКЛЮЧНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Участь Міжнародного статистичного інституту в розробленні Декларації професійної етики розтягнулася на десятиліття. Бюро Інституту у відповідь на заяви членів і пропозицію Комітету Інституту про майбутні напрямки діяльності спочатку заснувало Комітет з Етичного кодексу для статистиків у 1979 році, під час 42-ї сесії МСІ в Манілі. Цей комітет³ підготував "кодекс", який був ухвалений Інститутом під час святкування його сторіччя в 1985 році, з ухваленням відповідної резолюції Генеральної асамблеї МСІ 21 серпня 1985 року. У резолюції вказується, що Інститут:

- визнаючи, що метою Декларації про професійну етику статистиків є документування загальних професійних цінностей і досвіду як засіб забезпечення керівництва, а не регулювання цієї діяльності;
- приймає Декларацію як підтвердження стурбованості членів організації цими питаннями і їх рішучості поширювати знання та інтерес до професійної етики серед статистиків по всьому світу;
- ухвалює рішення розіслати Декларацію всім членам МСІ та його секціям і поширити її, за необхідності, серед фахівців-статистиків;
- висловлює вдячність Комітету, відповідальному за розроблення Декларації, за його ретельну, ефективну та успішну роботу протягом останніх п'яти років.

З плином часу Інститут зіткнувся з питанням про необхідність оновлення Декларації. У липні 2006 року Виконавчий комітет спеціально запропонував своєму постійному комітету з професійної етики⁴ переглянути Декларацію МСІ і, "за необхідності, (запропонувати) внести зміни до Декларації МСІ". Це рішення було виконано Комітетом. За переглянутим документом, підготовленим для наради, що відбулася в Парижі в березні 2007 року й організованої INSEE, відбулося відкрите засідання на міжнародних зустрічах МСІ в Лісабоні в серпні 2007 року, на якому результати всіх цих зусиль були представлені учасникам для їхніх коментарів і відгуків. Хоча згода членів Інституту була очевидно з багатьох пунктів, було зроблено низку пропозицій для подальшого вивчення, що знайшли відображення в додаванні розділу про загальні професійні цінності та зміні порядку й об'єднанні кількох етичних принципів, що впливають із цих цінностей. Нову версію було ухвалено Генеральною асамблеєю МСІ 2010 року.

Хоча зміст Декларації 2010 року в основному залишається чинним, зростаюче використання різноманітних джерел даних, пов'язаних наборів даних і складних в обчислювальному плані статистичних методів зажадало внесення додаткових оновлень у 2023 році⁵.

³ У Комітет головував Роджер Джоуелл. Першими членами Комітету були В. Едвардс Демінг, Арно Донда, Гельмут В. Мусам і Едмунд Рапапорт. Мусам і Едмунд Рапапорт, до яких пізніше приєдналися Едмундо Берумен-Торрес, Гільберт Моцем і Рене Падье.

⁴ До складу Комітету, який проводив перегляд Декларації у 2010 році, входили Девід Морганстайн (Голова), Марго Андерсон, Едмундо Берумен, Стівен Е. Фінберг, Фред Хо, Роджер Джовелл, Деніз Лівеслі, Олав Льюнс, Білл Зельтцер і Ян Роберт Сюссер. Комітет отримує важливу підтримку від Консультативної групи з етики, до якої входять Жан-Луї Боден, Олівер Дж. М. Чінганья, Говард Габріельс, Ден Левайн, Рене Падье, Грачча Петросян і Норберт Віктор.

⁵ Під час оновлення Декларації у 2023 році склад Комітету був таким: Вальтер Радермахер (Голова), Хайро Ерроу, Міша Белкіндас, Айше Білгін, Альбіна Чува, Хінг Ван Фунг, Салеха Хабібупулла, Сибіллі фон Оппельн-Броніковскі, Ерік Ранкур, Ян Роберт Сюссер, Сілке Стапель-Вебер, Тересіта Евеліна Теран, Денніс Тревін (координатор перегляду Декларації), Нікос Цавідіс, Габрієлла Вукович.

Відповідно до духу і букви попередніх резолюцій Міжнародний статистичний інститут презентує цю переглянута й оновлену Декларацію професійної етики з незмінною надією та вірою в те, що новий документ допоможе колегам у всьому світі в досягненні їхніх професійних цілей і виконанні обов'язків.